Právní rádce

Napsal WALTER K. TOWERS, A. B. J. D.

SMLOUVY: VYMÁHATELNÉ A NEVYMÁHATELNÉ.

Když v obvyklém běhu života jest vám uzavříti obchodní úmluvu, očekáváte, že dostojíte své části téže a rovněž očekáváte, že druhá strana učiní podobně. Téměř bezvýminečně, v obvyklých úmluvách, které jsou uzavírány, každý z vás slíbí, dáti něco neb vzdáti se něčeho v náhradu za to, co ta druhá strana učiniti hodlá dle úmluvy. Třeba s někým uzavřete smlouvu na posekání trávníku; vy máte mu dáti padesát centů. Pronajmete si váš dům a uvolí se platiti dvacet dollarů měsíčně; vy dáte mu onen dům k používání. Jest to vzájemnost závazků, a ona obtížná otázka náhrady, tak nutná ku smlouvám, nevyvstává.

Vy dohodli jste se po zralé úvaze s vaším sousedem, že on má míti stromy rostoucí nyní na vašem akrovém pozemku v lese a má vám zaplatiti za ně sto dollarů a stromy mají se státi jeho majetkem, jak stojí. Každý z vás uvolí se dáti něco, jest zde tudíž náhrada. Vy nechcete, aby proces povstal z této úmluvy, vy nechcete a neočekáváte, že budete nuceni jíti k soudu, aby se této smlouvě dostálo, jinak nebyli byste ji uzavřeli — neboť soudy a procesy přijdou obyčejně drahо. Ale vy chcete, aby úmluva byla v takové formě, aby v pádu povstavší neshody mohli jste se dovolati vašich práv. Vy třeba nemůžete nařezati sousedu Jonesovi; a i když ano, měli byste z toho pouze žalobu pro útok a sbití. Vy chcete míti smlouvu v takové formě, aby, musíte-li se dovolávati vašich práv, měli jste je v takové formě, kteroužákon, — procedura určená pro uplatnění těch práv — uznává.

Snad hlavní příčinou, proč průměrný člověk shledává své kontrakty nevymáhatelné, jest následkem nedostatku písemného svědectví, které zákon požaduje v určitých třídách případů. V případě prodeje dříví na stojatě, zákon většiny států vyžaduje, aby to bylo dosvědčeno písemnou smlouvou, podepsanou stranou, proti níž má býti vymáhána, jinak soudy by neuznaly její platnost.

Není snad žádných druhých dvou odstavců psaného zákona, jež by měly takovou praktickou důležitost, neb měly tak dalekosáhlý vliv, jako 4. a 17. odstavec zákonů o podvodech, přijaté angl. parlamentem. Tato opatření přejmuta byla snémy jednotlivých států pouze v málo různících se formách, a ty zásady jsou pevně zakotveny v našem zákoně a ony mohou býti vodítkem pro nás všecky při uzavírání smluv. Každý právník dobře si zapamatuje tato opatření.

Onen čtvrtý odstavec vyznačuje jisté třídy smluv, které musí býti dosvědčeny písemně, mají-li býti vymáhatelny. První z těchto jest uvolení se vykonavatele neb administrátora býti zodpovědným za škody ze svého vlastního majetku. Ovšem že ten, kdo takové postavení zaujímá, není osobně zavázán platiti dluhy zesnulého ze své vlastní kapsy; avšak když se k tomu uvolí, musí to býti písemně, má-li býti vázán slibem.

Příští třídou smluv tohoto druhu jsou ony "býti zodpovědným za dluh, chybu neb poklesek jiného". Když nějaká třetí strana utrpí pod stávající neb pomýšlí na příští závaznost a vy dohodnete se s jeho věřitelem, že případnou škodu nahradíte, taková smlouva musí býti písemná a podepsaná vámi, máte-li ul býti vázán. Dejme tomu, že John Sims přijde k vám, řekne, že nemá peněz a musí míti pár střevíců a vy se uvolíte, že se postaráte, aby je v krámě dostal. Jdete s ním k obchodníkovi a řeknete, "Dejte Simsovi pár střevíců, já budu hledět, abyste dostal zaplaceno." Tímto prohlášením stal jste se přímo a osobně zodpovědným, a není to v mezích zákona. Ale řeknete-li, "Dejte Simsovi pár střevíců a nezaplatí-li vám, já zaplatím," pak tato jest smlouva býti zodpovědným za dluh jiného v mezích zákona a musí býti nějaké písemné prohlášení, podepsané vámi, má-li býti smlouva vymáhatelna.

Jedním z nejdůležitějších opatření jest, že jakákoli smlouva pro prodej pozemků, neb jakéhokoli zájmu v nich, musí býti dosvědčena písemně a býti opatřena podpisem. Toto jest opatření, které vyžaduje, že smlouva vzhledem k dříví na stojatě musí býti písemná, poněvadž se vztahuje na pozemkový majetek. Rovněž smlouvy na zakoupení pozemků, neb pro minerální práva jsou v mezích tohoto opatření a musí býti písemné. Dlužno si povšimnouti, že když smlouva zní na dodávku dříví neb uhlí z pozemků majitele majitelem, to není v mezích tohoto opatření, poněvadž on sám má je posekati neb vydolovati, a tudíž odděliti je od půdy, čímž ztrácí svoji povahu jako nemovitý majetek. Avšak když prodá uhlí neb olej, jak leží pod jeho farmou, smlouva musí býti písemná. Totéž týká se všech nájemných smluv, kromě oněch na krátkou lhůtu, jež jsou vyjmuty ve většině států.

Nebo když smlouva nemá býti uvedena v platnost během roku od uzavření téže, musí býti dosvědčena písemně, má-li býti vymáhatelna. Toto týká se jenom smluv, které nemohou býti uvedeny v platnost během roku. Tudíž nájemné smlouvy pro období více než jednoho roku ode dne, kdy jsou uzavřeny, smlouvy na práci déle než jeden rok, musí býti písemné. Avšak uvolíte-li se vydržovati Sama Allisona pro zbytek jeho života, tato smlouva není v mezích zákona, neboť třeba že Sam čítá pouze dvacet roků a těší se dobrému zdraví, může zemříti během roku a tím smlouvě se dostojí. Pravda, kdybyste najal Sama Allisona, aby pracoval pro vás rok a půl, on mohl by zemříti a tím věc byla by skončena, avšak to nebylo by vyhověním smlouvě, jako v případě předešlém.

Sedmnáctý odstavec ustanovuje, že smlouva pro prodej zboží všeho druhu za $50 neb více, není platnou, když nestává písemná úmluva se stranou, které jest prodáno neb jí čítáno. Také postačí však, když se přijme část zásilky nebo se učiní nějaká splátka. Obnos, na který se zákon nevztahuje, jest různý v jednotlivých státech.

Dlužno si však povšimnouti toho, že kontrakt jest úmluva, nikoli to, co psáno jest. Psané jest pouze důkazem kontraktu. To může býti učiněno v kteroukoli dobu po dohodnutí se na kontraktu, až do zahájení procesu. To, co psáno jest, nemusí býti formálním dokumentem, aby se vyhovělo zákonům. Každá poznámka jest postačitelnou, pokud obsahuje všecky podstatné názvy, jako jména stran, věc, o kterou se jedná, náhradu, která má býti dána, atd. Mohou býti též různé listiny, jako dopisy, telegramy, pokud jsou důsledně a vztahují se na určitou věc. Nutný podpis strany, které zboží má býti čítáno, může se objeviti při kterémkoli bodu a může býti přičiněn buď stranou samotnou, neb její oprávněným zástupcem. Tak při dražbě dražebník jest zástupcem obou stran a když jeho poznámka obsahuje podstatné názvy, jeho zaznamenání jmen stran jest totožným s jich vlastním podpisem a zákonu se vyhoví.

Zákon některých států vyžaduje, aby některé smlouvy byly pod pečetí jakož i písemné. V mnohých státech pečetě byly zrušeny. Ve všech státech sklon jest k tomu, aby se zmenšila jejich důležitost. Hlavní příčinou, že pečetě jsou poměrně malé důležitosti jest, že jsou vyžadovány jenom na těch nejzávažnějších ze všech smluv, jako na příklad listinách majetkových. Na tištěných formulářích pro tyto listiny jest vyznačena pečeť; a mimo to, jsou to listiny takové důležitosti, že vyžadují služeb schopného právníka, jenž jest seznámen s požadavky toho kterého státu a přihlédne k tomu, aby se všem formalitám vyhovělo. Formální voskové pečeť byla skoro všeobecně nahrazena jednoduchou právní značkou. Pečeť používané, kde není jich třeba, jsou snela zbytečné.

Budiž pamatováno, že všecky smlouvy nepotřebují býti písemné. Povšechným pravidlem jest, že když zákon nevyžaduje, aby určitý druh smlouvy byl písemně, nemusí býti, a tudíž smlouvy kromě těch, jež jsou uvedeny v zákonech, mohou býti ústní. Ovšem, i když písma není třeba, prozřetelní lidé často vyhotovují své smlouvy písemně, aby svědectví bylo zachováno v trvalejší a nespornější formě, kdyby nedorozumění vzniklo. Když věc jest větší důležitosti, raději uveďte podmínky v dopise adresovaném druhé straně, podepište jej, zachovejte si kopii a přihlédněte k tomu, aby druhá strana odpověděla pod svým vlastním podpisem, když podmínky přijímá.

(Copyright, 1913, by Walter K. Towers.)

ZÁSADY KO-OPERATIVNÍHO BANKOVNICTVÍ.

II.

Když theorie Raiffeisenových ústavů načrtnuta jest Američanu, jemu zdá se skoro směšnou myšlénka, že američtí farmáři dali by se přiměti k tomu, aby se zaručili veškerým svým majetkem za dluhy jiného člověka. Tudíž bude dobře zkoumati přednosti i nevýhody neobmezené a obmezené zodpovědnosti a povšimnouti si, proč v Sasku a Pomořanech obmezená zodpovědnost tolik převládá, kdežto jinde v Německu spolky ochotny jsou přijati zásadu neobmezené zodpovědnosti členů.

Na prvním místě, neobmezená zodpovědnost poskytuje mnohem lepší záruku věřitelům spolku. Bankéř byl by mnohem ochotnějším půjčiti spolku s neobmezenou zodpovědností, než onomu, kde v pádu pohromy mohl by vymoci své peníze jenom do určitého obnosu. Neobmezená závaznost rovněž směřuje k tomu, že ukládá větší zodpovědnost na členy spolku a tak zajišťuje, že budou si bedlivěji všímati jeho vedení.

Kdekoli mohovitost členů spolku jest téže hodnoty, neobmezená zodpovědnost neznamená větší břemeno pro jednoho, nežli pro druhého. Avšak v obcích, kde velcí rolníci i malí stanou se členy spolku, mohlo by se dovozovati, že neobmezená zodpovědnost uložila by nepatřičné břemeno na velké farmáře, ježto oni by měli více v sázce. Takové rozdělení mohovitosti převládá více v Pomořanech a Sasku, kde jsou banky s obmezenou zodpovědností, nežli v jiných částech Německa. Ve spolcích s obmezenou zodpovědností obyčejně žádá se od členů, aby zabrali určitý počet dílců vzhledem k hodnotě jejich farem a přidržení jsou k zodpovědnosti do jistého znásobení hodnoty jejich dílců. Tak, když majetek farmáře má hodnotu $20,000, bylo by od něho žádáno, aby zabral, řekněme, za tisíc dollarů dílců. Kdyby tento majetek měl hodnotu pouze $1,000, bylo by od něho žádáno, aby vzal pouze za $50 dílců. Držitel dílců za $1,000 byl by zodpověden spolku, řekněme, do $5,000, kdežto držitel dílců za $50, byl by zodpověden jenom do $250. Toto činí závaznost každého člena v poměru k jeho bohatství. Ovšem, nějaká přiměřená výhoda musí býti dána velkým statkářům v náhradu za jejich větší zodpovědnost a tu obyčejně stanovy zní, že každý může se vydlužiti až do tří čtvrtin obnosu jeho závaznosti. Tudíž farmář nesoucí zodpovědnost za $5,000, mohl by se vydlužiti $3,750, kdežto farmář zodpovědný ponze za $250, mohl by se vydlužiti jenom $187. Půjčky do takového obnosu ve spolcích s obmezenou zodpovědností, jsou obyčejně poskytnuty na pouhou farmářovu směnku. Půjčky na větší obnosy možno poskytnouti, za zvláštních příležitostí, když směnka jest zaručena, obyčejně dvěma ručiteli. Nicméně však vedle otázky nerovného rozdělení majetku v obci, zdá se býti zjevna, že hlavní příčinou pro přijetí obmezené zodpovědnosti jest vrozený předsudek mezi rolníky v obci proti zásadě neobmezené zodpovědnosti.

Jaká nebezpečí nese s sebou tento závazek neobmezené zodpovědnosti? Možno říci celkem o Raiffeisenových bankách v Německu, že zodpovědnost jest tou jedinou věcí, která není obmezena. Každá podrobnost ve spojení s vynakládáním fondů spolků jest přísně střežena. Žádnému spolku není dovoleno rozšířiti působnost na větší obvod, než by umožnilo každému členu spolku míti přiměřeně důvěrnou povědomost o poměrech každého jiného člena. Osobní dohled jest tím prvním požadavkem bezpečně řízených úvěrních ústavů, a obmezená rozloha venkovských ko-operativních bank jest jednou z jejich nejdůležitějších stránek se stanoviska bezpečnosti. Za druhé, členství spolku jest obmezeno na lidi známé věrohodnosti a půjčky nesmí býti poskytnuty nikomu, kdo není členem spolku. Tím jest zajištěno, že peníze spolku nedostanou se do rukou žádného člověka, jenž není znám jako spolehlivý ve své obci. Za třetí, spolek vede dohled i nad tím, k čemu použito jest peněz členy vypůjčených. Obyčejně od členů se požaduje vysvětlení, k jakému účelu použiti chtějí peněz, které se dlužní a ředitelové spolku musí býti přesvědčeni, že budou vynaloženy takovým způsobem, aby přinesly prospěch rolníkovi a umožnily mu splatiti půjčku. Za čtvrté, od člena peníze se dlužícího, obyčejně se žádá, aby si získal dva ručitele na směnku. Tudíž jsou tu dva páry očí hlídajících každou učiněnou půjčku. Za páté, Raiffeisen nedovolil, aby nějaký výtěžek vznikl ze řízení jeho spolků. Dividendy jsou velmi často vypláceny těmito spolky dnes, ale ty obyčejně jsou obmezeny, tak aby se předešlo každému nebezpečí, že spolky pustily by se do spekulačního obchodu za účelem zvýšení jich výtěžků. Bude záhodno přehlédnouti znova obmezení, jak se vyskytují v Raiffeisenově ko-operativním systemu. Jsou to:

1. Obmezení rozlohy.
2. Obmezení půjček poctivým lidem.
3. Obmezení půjček pro poctivé účele.
4. Požadování ručitelů.
5. Obmezení výdělků.

Když tato bezpečnostní opatření vzata jsou v úvahu, neobmezená závaznost ztratí své hrůzy. Jako věc zkušenosti dokázalo se, že rolníci jsou zrovna tak bezpečni, nedli více, pod neobmezenou závazností, než pod závazností obmezenou. Avšak poněvadž nás hlavně zajímá otázka přizpůsobení těchto systemů americkým podmínkám, možno říci, že výběr mezi neobmezenou a obmezenou zodpovědnosti měl by se říditi dle místních poměrů, totiž, kde farmáři příliš jednomyslně jsou proti neobmezené zodpovědnosti, obmezená zodpovědnost měla by býti dovolena.

Jest možno, že ve Spojených Státech, zrovna jak bylo tomu v Německu, spolky, které zprvu přijaly obmezenou zodpovědnost, přejdou snad k zodpovědnosti neobmezené vzhledem k tomu, že získají větší úvěr a poněvadž členové běřou živější zájem na řízení spolku.

Viděli jsme, jak Němci organisují své ko-operativní úvěrní spolky, tak aby vytvořili jistotu pro půjčky založenou na souborné zodpovědnosti členů, ať potom jest obmezena nebo neobmezena. Uvažovali jsme též o bezpečnostních opatřeních, uplatněných za účelem ochránění fondů svěřených spolkům, ať ve formě vkladů, nebo půjček.

Když takový spolek jest utvořen, všichni členové se sejdou za účelem přijetí pravidel a stanov. Různé jednoty, v které ko-operativní spolky se spojily, přihlížejí k tomu, aby vzorná pravidla byla uplatněna. Přijavše tyto jako podklad jejich práce a vzavše zároveň v úvahu zákony vztahující se na řízení takových spolků, členové vypracují pravidla nejlépe odpovídající jejich potřebám. Tato všeobecná schůze členstva podrží v koncích kontrolu všech záležitostí. Skutečné řízení spolku jest však svěřeno správní radě, dozorčímu výboru a tajemníku.

Správní rada, v souhlasu s říšským zákonem, musí míti nejméně dva členy. Tři jsou obyčejně zvoleni neb pět a zapsán dva členové této rady musí podepsati každou listinu, aby se stala zákonitě závaznou pro spolek. Správní rada jest zákonitým zástupcem spolku a všeho, co se podnikne se třetími stranami ve jméně této rady, jest závazným pro spolek. Zároveň však pravidla, přijatá všeobecnou schůzí, obsahují opatření, že správní rada nesmí v závaznosti spolku přestoupiti jistou určitou sumu; dále, že půjčky přijaté spolkem, nesmí přesahovati jistý určitý obnos (týž stanoven jest každoročně ve všeobecné schůzi) a že všecky půjčky členům nesmí přestoupiti jistý určitý úhrn, aniž půjčky kterémukoli jednotlivému členu nesmí býti větší, nežli určitý obnos.

Prakse určování úhrnu půjček neb vkladů, které mohou býti přijaty v jednom roce, a úhrn půjček, které mohou býti poskytnuty členům, jest zvláštní důležitosti, neboť umožňuje spolku zaraziti každý sklon k přijetí závazků v nepoměru k záložnímu fondu neb hotovému kapitálu spolku. Správní rada, v mezích vytčených všeobecnou schůzí, přijímá všecky vklady, uzavírá smlouvy na půjčky a poskytuje půjčky členům. Kdyby přestoupili právomoc uděleno jim všeobecnou schůzí, neb v jakékoli způsobu neosvědčili náležitou ostražitost v řízení své práce, jsou jako jednotlivci a společně zodpovědni spolku za ztráty, které by vznikly jejich nedbalostí a ztráty takové mohou býti na nich soudně vymáhány. Prakse přidržování ředitelů k zodpovědnosti společně, odstraňuje každou možnost, že jeden ředitel připojil by svůj podpis na listinu na pouhé slovo jiného ředitele.

Správnímu výboru vypomáhá sekretář, jenž vykonává všecku běžnou práci ve spolku a jest jediným placeným úředníkem organisace, ačkoli přichází do zvyku v Německu povoliti členům různých těles malý honorář za navštěvování schůzí. Sekretář vede všecky účty spolku. V Německu obyčejně obydlí sekretářovo jest úřadovnou banky a tam vyvěšeno jest návěští "Půjčovní a spořitelní banka". Jak mnoho času sekretář ku své práci potřebuje, různí se ovšem dle obchodu, jaký která banka provozuje. Někdy jest v kanceláři pouze jednou týdně, aby přijal vklady. Někdy tam bývá každé poledne a v jisté večery.

Avšak spolky nejsou ani z daleka spokojeny tím, aby vkladatelé přicházeli do úřadovny dle libosti. Spořitelní pokladničky pro dospělé a děti, spořitelní lístky a známky jsou dávány do oběhu. Kolektoři jsou zaměstnáváni v některých místech, aby konali obchůzky a vzbuzovali obchod. Ovšem ve vesnici neb malém městě, není to nutno zaměstnávati nikoho pro jeho plný čas jako kolektora. Práci takovou konati může po večerech neb ve volných chvílích. Výlohy s takovou službou spojené jsou tudíž malé a nízké správní výlohy jsou největší předností těchto spolků.

Pod nožem. — "Pí. White, sousedka, požádala mne vysloviti vám její díky," píše pí. Josefa Grosevská z čís. 153 Stanislaw ulice, Rochester, N. Y. "Třikráte podrobila se operaci a byla v tom hůře, než před tím. Pozbyla vší naděje na uzdravení, když jsem jí navrhla zkusit Hoboko. Když užívala druhou láhev, mohla už převziti svoji obvyklou domácí práci. Je nadšena vyléčením, přivoděným Hobokem."

Není to lék lékárnický, nýbrž prostý, bylinný lék, jenž přináší zdraví a sílu nemocným a churavým. Zvláštní jednatelé ho dodávají, nebo ho můžete dostati přímo od vyrabitelů, Dr. Peter Fahrney & Sons, 19—25 So. Hoyne ave., Chicago, Ill. Adv.

Česko-moravská žaludeční [illegible]

Dr. V. Anýž, Brainard, Nebraska.

* Kdo by si přál dobrá šatá a la *
* stoá čísla, ať přijde do nové spra *
* vovny restaurantu k *

V. NUDEROVI,

* roh 14. a William ul. *
* Tvrdá může po, chlazením podru *
* liti čistými pokojů. *

* Pojištění proti ohni, jsem u *
* nejlepších společností obstará Vám *

JOS. V. KAŠPAR,

* veřejný notář, 1451 So. 13. Str., *
* Omaha, Nebr. *
* Přepisují listky, půjčky, pro *
* daj a pronajímání majetků. Tel. *
* Red. 6914. Bif *

Žaludeční nesnáze

Všichni lékaři shodují se v tom, že většina jejich pacientů je trápena nějakou poruchou zažívacího ústrojí. Nedejte tomu, aby váš žaludek vyšinul se z pravidelných kolejí a tak aby otevřel cestu těžkým chorobám. Užívejte

Severovu Žaludeční Hořkou

(Severa's Stomach Bitters)

a tak se zpět vraťte na cestu zdraví. Posílí ona váš žaludek, zreguluje jeho práci. Dodá vám zdravé chuti k jídlu. — Cena $1.00.

Revmatism

neuralgie, pohmožděniny, bolesti při ústřelu a dně, naběhlé žlázy, ztuhlé klouby a svaly, křeče, bolesti v zádech, na stranách a na prsou vyžadují rychlého zevnějšího prostředku k jejich odstranění.

Severův Gothardský Olej (Severa's Gothard Oil)

jest vřele odporučován v léčení podobných chorob a bolestí. Cena 50c.

V lékárnách. Žádejte výslovně jen Severovy léky. Jiných neberte. — Kdyby jich váš lékárník neměl na skladě, pište nám.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Adolf A. Tenopír,
Český právník.
Úřadovna čís. 1325, roh 14. a William ulice.
Omaha, Nebr. Tel. Doug. 8397.
Veřejný notář.

LOUIS BERKA,
Český právník a veřejný notář
336 Bee Bldg., Omaha
Vymáhá dědictví a zprovázná majetek zde i v Čechách. Dá vám dobrou radu a zastoupí vás ve všech soudních případech. TEL. DOUGLAS 5867

C. H. Kubát,
právník a veřejný notář.
V oboru svém zkušený. Spolehlivý zástupce u všech soudů.
03 Barker Block. 15. a Farnam
Tel. Doug. 6867. Omaha, Nebr.

F. M. Scoblík,
český právník
a obhájce.
VEŘEJNÁ PRAXE.
Security, Block - TYNDALL, S. D.

Julius J. Žitnik,
právník
a spolehlivý rádce ve všech právních záležitostech.
713 Brandeis Theater Bldg.
Tel. Douglas 2876.
OMAHA — NEBRASKA.
Zástupce u všech soudů. tf

JOS. T. VOTAVA.
PRÁVNÍK
Úřadovna: 5. pokoje 500 Bee Building.
Telefon: Douglas 651.
Omaha — Nebraska.